

orne avtomobile obtežilnega gradiva. — Dalje časa že manjkajo poročila o maršalu Blücherju, poveljniku na Daljnem vzhodu. Soseči Rusije poročajo, da je bil Blücher na Stalínovo povelje aretiran v Sibi-

riji. Z maršalom vred so vtaknili pod ključ 43 njegovih generalov, kateri so tvorili generalni štab sovjetske vzhodne armade. Šest političnih komisarjev daljno-vzhodne vojske so že ustrelili.

Japonsko-kitajska vojna

Vsa japonska prodiranja osredotočena na Hankov

Japonci že dalje časa niso izvojevali katerega pomembnejšega uspeha na kitajskem bojišču. Vse na osvojenem kitajskem ozemlju zbrane japonske armade zasledujejo že precej časa en cilj: osvojitve kitajske prestolnice Hankov, ki je pa presneto trd oreh. S pomočjo izkrcanih pomorščakov in rečnih ladij na reki Jangce so se polastili Japonci 28. septembra kitajske postojanke Tienkjačen in 4. oktobra pa utrdbe Pankišan. Dne 6. oktobra je padla v japonske roke utrjena točka Joki. Pravkar naštete kitajske postojanke so bile močno utrjene

in so bile ob reki Jangce glavna zapreka pri prodiranju proti Hankovu.

Južno od reke Jangce je več japonskih divizij na delu ob jezeru Pojang, kjer so že zasedle trdnjavo Tejan.

Proti Hankovu koraka posebna japonska armada iz severne smeri in je že blizu mesta Sinjang, ki leži na železnici Peking—Hankov. Hankov za cilj si je vzela tudi ona japonska vojska, katera potiska Kitajce z gričevja Tanch.

Japonci so v prodiranju v hribovitih krajih na južni obali reke Jangce in so že dosegli železniško progo Jukiavana in Makavana.

Po katoliškem svetu

Klic po novih cerkvah. Pariški kardinal Verdier je proslavil svoje ime ter ga ovekovečil v zgodovini francoskega katolicizma z gradnjo novih cerkva v pariških predmestjih, naseljenih večinoma po delavcih. Cerkve so kar rastle ter še rastejo iz tal, številka 100 novih cerkva bo kmalu dosežena. Verdierjev zgled je začel posnemati generalni vikar rimskega mesta kardinal Marchetti-Selvaggiani, ki se je z javnim oklicem obrnil na prebivalce Rima, da omogočijo z gmotnimi prispevki zidanje novih cerkva. V zadnjih 25 letih se je število rimskega prebivalstva pomnožilo za 700.000 ljudi, letni prirastek znaša nad 35.000. V zadnjih desetletjih je bilo ustanovljenih 34 novih župnij, zgrajenih, odnoso popravljenih in povečanih je 36 cerkva. To pa ne zadostuje. Kardinal pravi v svojem oklicu: »Kjer se gradijo šole in zavodi, zdravstvene ustanove in novi trgi, ne sme tudi manjkati cerkva, ker cerkev je hiša božja in fundament državnega življenja. Rim se stalno lepšava z ulicami in trgi, z novimi ali popravljenimi spomeniki. Treba je, da bo tudi vedno svetejši s tem, da dodamo vsakemu okraju cerkev in potrebne duhovnike, ki bodo ljudstvu učitelji resnice, vzorniki krščanskih kreposti in služabniki miru in ljubezni.«

Mučeniki duhovniškega stanu v Španiji so jako številni. Njih pravo število se doslej še ni dalo dognati. V Vatikanu se tru-

dijo sestaviti statistiko teh mučenikov. Po teh podatkih je bilo za časa državljanske vojne v Španiji od rdečkarjev umorjenih 8000 — po drugih poročilih 10.000 — redovnikov, redovnic in duhovnikov. Ta statistika kajpada ni popolna. Mnogi redovi še danes nimajo zadostnih poročil o usodi nekaterih svojih članov. Smatra pa se kot dokazano, da je bilo ubitih n. pr. 250 frančiškanov in 200 dominikancev. Na dan tudi prihajajo podrobnosti o junaškem vedenju duhovnikov spričo bližajoče se smrti. Tak junak je bil kanonik Llado iz Cicha blizu Barcelone, glavnega mesta rdeče Katalonije. Bil je duhovnik, ki je slovel po svojih govorih in zglednem življenju. Ko je padel v roke boljševikov, se ni nič prestrašil, marveč je mirno izjavil: »Prosil sem Boga milosti, da bi mogel umreti mučeniške smrti. Kakor ste mi rekli, me nameravate ubiti. Nič mi ni ljubše in dražje kot smrt za mojega Zveličarja.« Ko so ga peljali na morišče, je javno molil, naj bi Bog sprejel njegovo smrt kot žrtev za rešitev ene duše. Ta molitev je imela na enega izmed tistih, ki so bili kot krvniki določeni, da ga usmrtijo, čudovit vpliv. Vrgel je puško od sebe, pohitel k duhovniku ter na kolenih pred njim izjavil, da tudi on hoče umreti za Kristusa. Ostali krvniki ga pograbiijo ter postavijo ob zid poleg duhovnika. Ena salva iz pušk

je obema končala življenje. Duhovnikov molitev je takoj bila uslišana.

V Mehiki še ni verskega miru. To državo so si boljševiki izbrali kot najbolj pravno, da v njej ostvarjajo svoje ideje ter izvršujejo svoja načela. Njihov cilj ni bil blagor delavcev in kmetov, marveč uničenje vere v Boga. Glavno njihovo delo je bilo divjanje zoper katoliško cerkev. Celovrsto let že traja preganjanje katoliške vere in cerkve in še zdaj se ni končalo. Državni predsednik Cardenas je sicer izdal naredbo, naj se zaprte cerkve zopet vrnejo katoliškemu bogoslužju. Ta naredba pa se ne izvršuje v vseh državah, ki tvorijo mehiško državno skupnost. Ponekod pa hočejo fanatični verski nasprotniki z nasiljem preprečiti vršenje bogoslužja v cerkvah, ki so se zopet odprle. Tako je v samem glavnem mestu Mehike narodni poslanec Ochoa vdrl z oboroženo tolpo v cerkev sv. Magdalene ter napadel vernike, ki so tamkaj molili. Več katoličanov je bilo ranjenih. To se je zgodilo pred očmi osrednjih in najvišjih državnih oblasti. Zato se ta primer, ki je ostal nekaznovan, posnema po raznih krajih. Framasonsko-komunistični bes se obrača ne samo proti vršenju božje službe, marveč tudi proti verski vzgoji mladine. Kot žrtev tega besa je padel katoliški duhovnik Lucij Martinez. Med poukom v zasebni šoli v San Paolo Avicano so ga napadli in ubili. Katoličani so v tej zadevi objavili pismo, ki so ga poslali predsedniku Cardenasu. V tem pismu javno obdolžujejo nekega učitelja državne šole in nekega predstavnika oblasti, da sta sodelovala pri tem umoru. Kljub temu se ta dva človeka svobodno kretata, ker ni državna oblast proti njima podvzela nobenega koraka.

Novice

Osebne vesti

Smrt odličnega javnega in kulturnega delavca. V starosti 71 let je preminul v ljubljanskem »Leonišču« g. dr. Jože Debevec, upokojeni profesor in zaslužni javni ter kulturni delavec. Blagopokojni je bil rodom iz Begunj pri Cerknici. Po končanem bogoslovju je bil profesor na gimnazijah v Kranju in v Ljubljani. Leta 1924 je stopil v pokoj, a je še kljub upokojitvi vršil ravnateljske posle na uršulinski gimnaziji v Ljubljani. Veliko je pisal izvirno, poseb-

no pa je slovel kot prevajalec. Poleg slovenščine, latinščine in grščine, katere jezike je učil, je znal še: češko, poljsko, rusko, italijansko, francosko, špansko, angleško in nemško. Kot profesor je bil rajni monsignor silno priljubljen. Dokaj let je bil urednik »Doma in sveta«, v mladih letih pa je bil dr. Krekov sodelavec. Vsestransko zaslužnemu g. monsignoru ostani ohranjen časten in hvaležen spomin!

Župnijski izpit so napravili. Dne 5. in 6. oktobra so napravili v Mariboru župnij-

ski izpit sledeči gospodje: Daniel Halas iz Dolnje Lendave, Valentin Kordež iz Sevnice ob Savi, Ivan Koren iz Dobrovnika, Jožef Mlaker iz Ptuj, Pankrac Poteko iz Maribora, sv. Magdalena, Jakob Sem in Ribnice na Pohorju, Jakob Vraber od Sv. Jurija ob juž. žel.

Nesreče

Dva smrtno povožena v Mariboru. Na vogalu Pohorske in Ožmejne ceste je podrl tovorni avto 23 letnega tkala. Franca Podobnika in ga je smrtno nevarno poškodoval. Podobnika so prepeljali v mariborsko bolnišnico, od tam pa na njegov dom, kjer je umrl. — Na Teznem v Malstrovci

ulici je bil povožen od tovornega avtomobila 60 letni invalid Alojz Kristan. V brezupnem stanju je bil oddan v bolnišnico, kjer pa mu ni bilo več pomoči. Kristan se je napil ter je zaspal na cesti, kjer ga je zalotila smrtna nesreča in ne zadene šoferja zaradi večerne teme in ozke ulice nobena krivda.

Huda avtomobilska nesreča. V Košakih pri Mariboru se je zgodila zadnjo soboto huda avtomobilska nesreča. G. Davorin Štucin, lastnik znane mariborske tovarne »Betonite«, je popravil v Košakih napako v motorju svojega avtomobila, katerega je pravilno postavil na desno stran. Poklical je v bližini nahajajočega se 12 letnega Slavka Kravanjo, sina kuharice v Košakih, da mu je svetil pri popravilu. Od Sv. Lenarta je privozil lenarški avtobus, kojega blatnik je zadel Štucina in Kravanjo in ju vrgel kake tri metre daleč. Štucin si je nevarno zlomil levo nogo in je dobil notranje poškodbe. Kravanja je padel tako nesrečno, da je umrl na posledicah v noči po nesreči v mariborski bolnišnici. Štucinova hčerka je bila tudi poškodovana in se zdravi z očetom v bolnišnici v Mariboru.

Hudo poškodovan hlapec oddan v bolnišnico. Jakobu Šalamon, hlapcu pri posestnici Reiser v Košakih, so se splašili konji na Aleksandrovi cesti v Mariboru. Šalamon je padel z voza in so ga prepeljali v bolnišnico nezavestnega s pretresenimi možgani in s hudimi notranjimi poškodbami.

Nesreča pri streljanju v vinogradu. Pri streljanju v vinogradu se je razletela v roki pištola 40 letnemu delavcu Ivanu Farazin pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Farazinu je odneslo tri prste na desnici in se zdravi v mariborski bolnišnici.

Delavec se hudo opeknel po telesu. Dne 5. oktobra zjutraj se je pripetila v Rušah huda nesreča v tovarni za dušik, kjer je bil zaposlen pri avtogeničnem varjenju 19 letni varilec Maks Skerlovnik. Nenadoma mu je varilec odpadel z aparata ter ga je objel plamen. Dasi so tovariši takoj priskočili na pomoč, je vendar Skerlovniku zgorela obleka ter je dobil hude in nevarne opekline po telesu. Z rešilnim avtomobilom so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Tesarju padla sekira na glavo. V Mariboru je padla z ogrinja nove stavbe iz višine 4 m sekira in se je zapičila v lobanjo 41 letnemu Francu Pišek, tesarju iz Zg. Dupleka. V zelo resnem nezavestnem stanju je bil tesar prepeljan v mariborsko bolnišnico.

Ponesrečil se je g. Davorin Petančič, kaplan iz Koprivnice pri Rajhenburgu. Dne 6. oktobra se je z avtom peljal proti Ptujski gori, kjer je šofer Žnidarič na blatni in spolski cesti zgubil oblast nad volanom ter z avtom pri gostilni Mešiček treščil v ograjo mostu. Šofer Žnidarič je ostal nepoškodovan, g. kaplan Petančič se je pa pri nesreči zadel v šipo ter dobil hude poškodbe na glavi. G. Petančiča so v nezavestnem stanju prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Neprevidnost plačal s smrtjo. Po Murškem polju so prevažali v zadnjem času mlatilnico od kmeta do kmeta. Zadnje dni je bila za prevoz pripravljena mlatilnica na cesti in so se obešali nanjo iz šole se vračajoči šolarji. Učencu Žuravljju je pri tem razposajenem poslu spodrsnilo, padel

je pod mlatilni stroj, ki ga je tako poškodoval, da je bil pri priči mrtev.

Starček podlegel opeklina. Poročali smo, kako se je hudo opeknel na sveči 82 letni preužitkar Andrej Polak od Sv. Rozalije pri St. Jurju ob juž. žel. Polaka so prepeljali s tako hudimi opeklina v celjsko bolnišnico, da jim je podlegel dne 5. oktobra zvečer.

Hude nesreče v Ljubljani in okolici. Na Resljevi cesti je odbila cirkularka pri žaganju drv vseh pet prstov na desni roki 25 letnemu brezposelnemu delavcu Ivanu Mazi z Ižanske ceste. — V Zapužah pri St. Vidu nad Ljubljano je tramvaj povozil Janeza Lebna. S poškodbami po vsem telesu so ga prepeljali reševalci v bolnišnico, kjer je umrl. — Na Prulah je težko z moko naložen voz pritisnil ob zid 19 letno služkinjo F. Funkel, katera je bila prepeljana v bolnišnico s smrtnonevarnimi notranjimi poškodbami.

Dva padla iz vlaka v enem dnevu v Kresnicah. Na postaji Kresnice ob Savi sta padla v teku 24 ur dne 5. oktobra iz vlaka in se hudo poškodovala: 50 letni posestnik Janez Gril od Sv. Miklavža onkraj Save in 23 letni poljski delavec Franc Razoršek iz Moravč.

Razne požarne nesreče. V Podlogu pri St. Petru v Savinjski dolini so se igrali otroci pod kozolcem posestnika Martina Jošta iz Gotovelj pri Žalcu. Po neprevidnosti nerazsodne dece je izbruhnil ogenj, kateri je vpepelil dva Joštova s slamo ter senom napolnjena kozolca. Škoda je le delno krita z zavarovalnico. — V novi vasi pri Ptujju je uničil nočni ogenj posestniku Marku Peklarju hišo, gospodarsko poslopje s spravljanimi pridelki in krmo. Škode je za 30.000 din in je le delno krita z zavarovalnico. — V Dragonji vasi je povzročil ogenj, kateri je zadivjal krog devetih zvečer, 90 tisoč dinarjev škode. Goreti je začelo gospodarsko poslopje posestnice Marije Podgoršek. Od Podgoršekove se je razmahnil ogenj na poslopja sosedov Franca Godeca in Franca Draškoviča. Tri gasilske čete so zastavile ves trud, da so preprečile še večjo nesrečo. — Na večer je nenadoma zajel ogenj veliko župnijsko gospodarsko poslopje v Starem trgu pri Slovenjgradcu. S poslopjem je zgorelo 1540 meterskih stotov krme. Zgorelo je žito, različno orodje ter poljedelski stroji. Škoda znaša 200.000 din, zavarovano pa je bilo za 98.000 din. Orožniki so prijeli nekega pijanega brezposelnega iz krške okolice, kateri je osumljen zločina požiga.

Razne novice

Kmetijski stan do jožefinskih reform je naslov knjižice, ki jo je spisal Jos. Mravljak. Vsakomur, ki se zanima za zgodovino slovenskih kmetov v prejšnjih stoletjih, knjižico toplo priporočamo. Posebno dobrodošla pa bo učitelstvu in šolam, ki jim je knjižica v prvi vrsti namenjena. Cena knjižice je 8 din. Udje Družbe sv. Mohorja jo dobe za 6 din, če jo naročijo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Gospodinjam in dekletom, ki se pripravljajo na gospodinjstvo, je namenjena knjiga Kuharica v kmečki, delavski in preprosti meščanski hiši, ki jo je spisala Marija Remec. Knjiga obsega 255 strani in vsebuje 965 preizkušenih receptov za pripravljane preproste, pa okusne in izdatne domače hrane. Knjiga je sestavljena zelo pregledno, navodila pa so pisana lahko umljivo, tako da jih vsaka preprosta gospodinja povsem razume. Knjiga se dobi v vseh knjigarnah in stane broširan izvod 28 din, vezan pa 40 din. Udje Družbe sv. Mohorja dobi broširano knjigo

za 21 din, vezano pa za 30 din, če jo naročijo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Zakonskim ženam in možem, materam in očetom, nevestam in ženainom pa je namenjena knjiga Milice Grafenauerjeve »Iz duhovnega življenja družine«. Knjiga je razdeljena na tri dele. Prvi govori o zakonu, o zakonski ljubezni, o zakramentu, o beli kugi, o dostojanstvu zakona. Drugi del razmotriva o vzgoji k čistoći v zakonu in izven njega. Tretji del pa o rasti v duhovnost. Knjiga je najboljša priprava za zakon. Broširana stane 28 din, vezana pa 40 din. Udje Mohorjeve družbe dobe broširan izvod za 21 din, vezan za 30 din, če naročijo knjigo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Družinska Pratika 1939 je izšla in se dobiva odslej v vseh knjigarnah in mnogih trgovinah po širni domovini za ceno 5 din, po pošti 50 par več. Same silke v bakrotisku so vredne tega denarja! Somišlejniki, segajte po njej! 1521

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, tel. 23-58, je najmoderneje urejen zlasti za operacije. Dnevna oskrba I. razreda Din 120, II. razreda Din 80. Vodja specialist za kirurgijo dr. Černič. 964

Obžalovanja vredni slučaji

Hitro prijet cerkveni vlomilec. V Kamnici pri Mariboru je bilo v noči s ponarejenim ključem vlomljeno v župno cerkev in tat se je spravil nad tabernakelj, v katerem je razmetal razne cerkvene posode, s seboj pa ni vzel ničesar. Odprl je dva nabiralnika in pobral iz njih ves drobiž. Mariborski orožniki so se cerkvenega vloma lotili z vso vnemo in so imeli takoj v rokah pravega tatu. Aretirali so v krčmi pri kupici vina Janeza Heričko iz Rošpoha, katerega so izpustili pred kratkim iz zapore. Aretirani je priznal, da je izmaknil iz nabiralnikov kamniške cerkve 132 din, katere je zapil v enem dnevu in so ga zalotili orožniki v trenutku, ko je pognal po grlu zadnje v cerkvi ukradene dinarje.

Tihotapec ušel na motornem kolesu. Konrad Zorčič iz Sp. Polskave je znan tihotapec. Dne 7. oktobra so ga hoteli financarji pri Viltužovem brodu v Selnici ob Dravi prijeti. Zorčič se je pripeljal do nastavljene zasede z motornim kolesom. Ko je bil pozvan, naj obstoji, se je spustil v polni dir proti Mariboru. Financarji so jo ubrali za ubežnikom v avtomobilu in so ga preganjali do Studencev. V Studencih je zapeljal Zorčič z motornim kolesom na njivo v koruzo, kjer je pustil motorno kolo ter tihotapsko blago in je pobegnil. Z motornim kolesom vred so mu zaplenili 200 paketov igralnih kart, 10 kg saharina, 200 vžigalnikov in veliko zalogo vžigalnih kamenčkov.

Tudi med vlomilci so obzirni ljudje! Na Pobrežju pri Mariboru je vlomil neznanec v pisalno nizo posestnika Mihaela Sadl. Od 6800 shranjenih dinarjev je odnesel obzirni vlomilec le 3200 din.

Hitro prijet. Mariborska policija je prijela kakih 27 let starega moškega, kateri je trdil, da se piše Franc Mihelj in da je trgovski potnik iz Zagreba. Dobili so pri njem za 7100 din raznih kolkov, o katerih je izpovedal, da ima od zagrebške policije dovoljenje za razprodajo. Pridržali so ga v policijskem zaporu in koj je priromalo v Maribor obvestilo zagrebške policije, da je sunil Mihelj svoji sestri Ivki Kranjc v Zagrebu kolkov za 12.841 din. V Mariboru prijeto uzmovič je bil izročen zagrebški policiji.

S sajami prebarvala ukradeno prase. Viničarki Mariji Vindiš iz Sp. Hoč pri Mariboru je bilo s paše ukradeno petmesečno in 150 din vredno prase. Svinjče so od-

Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju, z uporabo naravne »Franz-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavživa in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov. (Ogl. reg. S. br. 15.485/35.) 1138

krili na dvorišču neke preužitkarice, katera ga je na črno prebarvala s sajami, da bi ga nihče ne prepoznal. Tatvine obdolžena se izgovarja, da se je prase samo zateklo k njej.

Za šest voz sena ukradli pri belem dnevu. Lekarnar Petrovčič od Sv. Kungote pri Mariboru je prijavil orožnikom skrajno drzno ter nenavadno tatvino, katera je bila izvršena pri belem dnevu. Petrovčič ima pri Sv. Kungoti posestvo, na katerem stoji na samem velik s senom napolnjen senik. Nekega dne so se začeli krog senika motati neznanci, kateri so naložili in odpeljali šest polnih voz v smeri proti Mariboru. Ukradeno seno so prodali, izkupiček so si pa razdelili. Drzne tatove so izsledili v Studencih pri Mariboru. Kolovodja tatarske družbe je bil Karel Brglez. Denar, katerega so izkupili za prodano seno, so tatovi že zapili.

Po dveh letih iz Nemčije izročen vlomilec. Odgonskim potom je bil poslan iz Nemčije 35 letni Franc Rabič iz Slov. Bistrice. Naše oblasti so ga dve leti zasledovale zaradi vloma, ki je bil izvršen 6. oktobra 1936 v trgovini Knific v Rušah, kjer je bila povzročena škoda za 5400 din. Rabiča so sedaj izročili sodišču, dejanje pa taji.

Vloma v Dravogradu in okolici. Mariborska policija je odpravila po odgonu v Dravograd potepuškega 21 letnega Valentina Medveda. Ob priliki odгона je pobegnil in je še isti dan vlomil pri posestniku Viljemu Garmužu, kateremu je odnesel raznih predmetov za 1000 din. — V Otiškem vrhu pri Dravogradu je bilo vlomljeno pri posestnici Frančiški Plečnik. Vlomilec je odnesel 200 din ter še razne druge stvari, na katere je zadel v hiši. Orož-

Če ste danes še zdravi,

lahko jutri zbolite za gripo, angino, itd. V takih primerih mislite

na Aspirin tablete in na „Bayer“jev križ, ki jamči za pristnost

ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod S. br. 437 od 10. 1. 1934.

niki so vtaknili pod ključ pod sumom krivde 54 letnega brezposelnega krojača Viljema Hartner.

Brezposelna potepuha pod ključem. Na Bregu pri Ptujju so aretirali orožniki brezposelna in potepuška delavca: 23 letnega Alojza Kelc iz Šmarjete pri Novem mestu in 19 letnega tudi Alojza Kelc iz Nove vasi pri Ptujju. Dasi se klatača pišeta enako, si nista prav nič v sorodu, a oba je že dalje časa zasledovala oblast. Pri starejšem Kelcu so dobili orožniki veliko pištolo 12 mm, s katero je strahoval ljudi po okolici Ptujja. Aretirana sta obdolžena raznih tatvin ter drugih zločinov.

Financarji zaplenili 275 litrov vina. Neki mariborski krčmar je hotel iz Juršince pod Ptujem dobiti nezatrošarinjeno vino. Poslal je svojega hlapca v Juršince, kjer je naložil dva sodca vina, katera je prikri-

z drvami. Že v Ptujju so financarji voznika ustavili, mu preiskali voz in so zaplenili 275 litrov dobrega vina.

Zaboden v pleča. V ptujjsko bolnišnico so spravili z nevarnim zabodljajem v pleča 27 letnega Franca Korošec, kateri je bil poškodovan v Velikem Okliču ob priliki pretepa na kožuhanju koruze.

Zaboden pri kožuhanju. V mariborsko bolnišnico so pripeljali z zabodljajem tik pod srcem 20 letnega hlapca Ivana Herič iz Leskovca pri Pragerskem. Krvavo dejanje je bilo zagrešeno ob priliki plesa na kožuhanju.

Roparski umor. Jakob Tratnik, bivši posestnik v Osenci pri Celju, je prodajal po vaseh suho robo in je veljal za „emožnega“. Dne 8. oktobra so našli v Savinji v Medlogu pri Celju Tratnikovo truplo. Na glavi so odkrili pet globokih ran. Tratnik

Moč nožnega palca

Nemški raziskovalec dr. Jožef Han je proučeval moč moških prstov, zlasti pa ga je zanimalo, kakšen pritisk lahko razvije palec na nogi. Ugotovil je, da ta mali del naše noge pritiska s silo 25,7 kg. Ta pritisk res da ne vrši, kadar človek normalno stoji na zemlji, ampak samo takrat, kadar namenoma nudi odpor. Pri hoji, ko se napenjajo vsi prsti, je pritisk palca na zemljo zelo velik, včasih še celo večji od omenjenega pritiska. Pri moških znaša 35 kg, a pri ženskah 29,75 kg. Pri moških je pritisk palca na levi nogi večji kakor pritisk palca na desni nogi. Vsi ostali prsti so proti palcu pravi reveži. Tako pritiska prst po-

Januš Golec:

Ponarejevalci

Po pripovedovanju strica z Dravskega polja iz pretekle in sedanje dobe:

Pri dobrodušnem kmetu v slovenjebistriški okolici si je opremil mojster svojo najbrž zadnjo ponarejevalnico v podstrešni sobici. Na podstrešje je dal nanositi sena ter razne suhljadi, s katero je obdal na debelo svoje skrivališče. V krmo si je izdolbel več lukenj, katere bi mu naj služile v zatočišče, če bi se oglasil pri hiši kak tajni policist ali orožnik. Iz kuhinje v pritličju je bil napeljan skrbno prikrit zvonček v podstrešno kamrico. S cinglanjem so hoteli posvariti domači mojstra, ako bi se le pojavila kaka nevarnost, da smukne pravočasno pod seno ali uteče na ta ali oni način, ki bi se zdel trenutno najbolj prikladen in rešen.

Na opisani način zavarovano ponarejevalnico je opremil Rupnik s pomočjo pobeških znancev ter prijateljev z vsem potrebnim, da bi povrnil v doglednem času s stotaki in tisočaki vsem, kateri so mu bili na pomoč, da se je lahko predal znova ponarejevalni strasti.

V to skrbno opremljeno podstrešno kamro se je vgnedil ponarejevalec. Od vselitve pa do aretacije ga

37

ni bilo več na svetlo. Prehrano so mu nosili v ponarejevalnico, v kateri se je trudil noč in dan, da bi vsaj enkrat po tolikih letih dogotovil čisto natanko stotake in tisočake. Prizadeval si je z vsemi modernimi pripomočki, da bi bile potvorbe dovršeno delo, katerega bi lahko zaupal z mirno vestjo in sigurnostjo prometu.

Fotografski poskusi so mu uspeli po dolgem v toliko, da je bil celo kos tako zvanemu vodnemu tisku, s katerim je vtisnjena v bankovec glava kralja Aleksandra.

V podstrešno delavnico k mojstru je smel edino le zaupnik s Pobrežja, kateri mu je nakupoval vse mo-goče potrebščine, da bi bile potvorbe čimprej natanko posnete in pripravljene za tisk na stroj, katerega je sestavil Rupnik sam po dolgotrajnih izkušnjah.

Tak in tako daleč dozorel je bil ponarejevalni položaj v Spodnji Novi vasi, ko so zanesli ženski predolgi in bahavi jeziki mariborskim policijskim agentom na uho, da je že v polni pripravljenosti ponarejevalnica nekje na kmetih pri Slovenski Bistrici.

Rupnikovi pobeški prijatelji ter zaupni možje so popivali nekoliko prehitro kar na kredo za medvedovo kožo. Radi pijančevanja ter zapravljanja so jih prijemale žene. Možje so jih tolažili, da si lahko privoščijo mirnega srca vsega preko mere, ko pa dela zanje bankovce največji umetnik, kateri zna več ter bolje.

je še imel prebito lobanjo, bil je bos, brez suknjiča in brez denarja. Preiskava je koj ugotovila, da je postal Tratnik žrtev roparskega umora. Blizu mosta čez Savinjo v Levcu pri Celju so odkrili mesto, kjer je neznanec Tratnika zavrtno napadel, ga ubil s topim predmetom, izropal in je nato zavlekel truplo v Savinjo.

Izvirna sleparija. K ljubljanskemu trgovcu s kurivom je prišel mlajši možki, kateri se je predstavil za Franca Repovža iz Zg. Cerovca pri Litiji, ki ima po zmerni ceni na prodaj 140 kub. metrov drv. Dobil je naplačilo 500 din ter obljubil, da bo pripravil drva na postajo Velika Loka. Čez nekaj dni se je oglasil Repovž zopet pri istem trgovcu in ga je prosil za 400 din naplačila, ker ima ženo v bolnišnici in je brez denarja. Še v tretje je potegnil ravno istega trgovca z izgovorom, da mora poravnati neke stroške na železniški postaji. Slepjar je dobil v vseh treh primerih denar od trgovca, kateri je poslal potem svojega uslužbenca po drva v Veliko Loko, kjer pa ni nikdo poznal Repovža in tudi od njega prodanih drv ni bilo nikjer. Osléparjeni trgovec je prijavil zadevo policiji, katera je prišla goljufa v vinotoču v osebi 32 letnega L. P., doma od nekod iz litijskega okraja. Aretirani je priznal sleparijo.

Za 10.000 din okrađen čevljarski mojster. V Ljubnem na Gorenjskem je bilo vlomljeno v delavnico posestnika in čevljarja Janeza Praprotnika. Vlomilec so odnesli raznega čevljarskega blaga za 10.000 din.

Od stražnika preprečen vlom v trafikko. V Ljubljani na trgu Sv. Jakoba je opazil v noči stražnik, da sta jo ucvrla pred njim dva možka s krampom v roki. Enega je stražnik ujel, drugemu je uspel pobeg. Aretirani je mažarski državljani in je priznal, da se je hotel lotiti s tovarišem iz Apatina vloma v trafikko na Grudnovem nabrežju, iz katerega sta nameravala suniti tobak in denar. Ljubljanska policija je zagrabila še begunca in obstoja sum, da imata prijeta ptička nekaj več na vesti kakor pa samo poskusni vlom v trafikko, v katero je bilo že večkrat vlomljeno.

nego vsi kraljevi risarji ter tiskarji državnega denarja.

Ravno ti neprevidni izgovori napram ženskemu spolu so bili v pogubo Rupnikovemu zadnjemu ponarejevalnemu podjetju.

Mojstrov najbolj zakleti zasledovalec — mariborska policija je razbrala iz ženskih pomenkov, kje bi mogel tičati stari tič, katerega je domnevala oblast daleč na jugu naše države.

Poizvedovalne niti in mreže so bile krog Rupnika 28. maja 1937 tako povezane in zadržane, da se je policija lotila ta dan v spremstvu orožnikov iz Slov. Bistrice aretacije.

Tajni policisti in orožniki so presenetili Rupnika v podstrešnem gnezdu, ko je bil ves zatopljen v delo, katero se je bližalo koncu. Nenadni vdor skozi zaklenjena vrata na podstrešje mu je ponudil še toliko časa, da je smuknil iz kamre v seno izpuljeno luknjo, kjer so ga kmalu odkrili. Iz senenega skrivališča potegnjenega so aretirali in so zasegli ponarejevalno zalogo, od katere so mu zaplenili vse. Še celo fotografski aparat je bil v ponarejevalnici, a brez — čudežne leče, o kateri še danes molči mojster, kam jo je podtaknil, da niso zadeli na njo, dasi so se trudili z večkratnimi in najbolj vestnimi hišnimi preiskavami.

Z Rupnikom vred so zaprli njegovega hišnega gospodarja, gospodinjjo ter pobreške brbljavce, kateri so pokopali najbrž za vselej v nedolžnimi jeziki mojstro-

Izpred sodišča

Nepošten pismonoša pred sodniki. Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjal 7. oktobra 36 letni Franc Lešnik, bivši podeželski pismonoša iz Device Marije v Brezju pri Mariboru. Lešnik je dostavljal štiri leta po deželi pošto in je poneveril ter zapravil v službi 30.000 din. Prvič si je prisvojil 3000 din leta 1935, a jih je vrnil in s tem zabilal tatvino. Od 31. avgusta 1936 do odslovitve iz službe 9. julija 1937 je zakrivil 38 poneverb ter tatvin. Povrh je še uničil štiri priporočena pisma in brzojavko ter jih ni dostavil naslovom. Slepjaril je na ta način, da je na poštih priznanih in nakaznicah ponarejal podpise upravičencev, s katerimi bi bili potrđili sprejem dotičnih zneskov ter je potem tako ponarejene nakaznice izročil poštni upravi. Moral pa se je zavarovati tudi za druge možnosti odkritja svoje nepoštenosti. Stranke, ki so pričakovale denarne zneske, so namreč pisмено opominjale dolžnike za nakazilo denarja. Tiste dopise je dobil v roke zopet Lešnik ter jih je vse uničil. Na ta način mu je uspelo, da je vlekkel pošto in stranke svojega okolisa skoraj vse leto za nos ter si je prisvojil vsega skupaj okrog 30.000 din. Franc Lešnik je bil obsojen na 16 mesecev ječe. Pri razpravi se je zagovarjal z bedo in je krivdo le deloma priznal.

Ostro obsojeno razbojništvo. Zaradi roparskega napada so se zagovarjali 8. oktobra v Mariboru: 37 letni posestnik Friderik Gumzej iz Jablancev, 26 letni kovaški pomočnik Jožef Mavrič iz Štajngrove in 21 letni delavec Pavel Krajnc iz Jablance. V noči 14. julija so vdrli omenjeni v hišo posestnice Marije Mulec, katera živi skupaj s svojo sestro Genovefo in služkinjo Marijo Polanec. Z orožjem in grožnjami so oropali lastnici hiše 60 din, služkinji so izsilili prihranke v znesku 100 din. Ko so še ženske mučili in jim grozili s smrtjo, so zginili v noč z mesom, katerega so vzeli iz zaseke. Gumzej Friderik je bil obsojen

na sedem let in en mesec, Jožef Mavrič na osem let, Krajnc je bil oproščen.

Slovenska Krajina

Zveza poljedelskih delavcev v Murski Soboti naznanja delavcem, da so vse pritožbe glede težkoč pri pošiljanju denarja kakor tudi glede drugih nedostatkov, ki so jih delavci iz Nemčije poslali Zvezi poljedelskih delavcev in g. Kerecu v Soboti, bile prevedene in takoj odpoštane na merodajno mesto v nadaljno rešitev.

Petanci. Doigoletna vroča želja prebivalstva ne samo gornjega dela Prekmurja, temveč vsega ljudstva Slovenske Krajine, da bi dobili na Petancih most preko Mure, se je po daljših prouk in posredovanju izpolnila. Zgornje Prekmurje bo z veličastnim mostom in moderno cesto zvezano s sosednjo Štajersko in ostalim delom naše prelepe Slovenije. Sicer še mosta samega na Muri niso začeli graditi, a tudi to delo se bo v bližnji bodočnosti začelo. Nad 50 delavcev je zaposlenih pri gradnji nove ceste od Slatine Radenci proti Muri. V smeri ceste kopljejo temelje za propuste in za nove mostove. Vse, kar dela gradnji ovire, odstranjujejo. Tako so že posekali del gozda, kjer bo vodila cesta, na naši strani so na prav mojstrski način prestavili dva mlina itd. Dograditev mosta bo za vse gornje Prekmurje velikanske važnosti. Kajti z mostovno zvezo bo odstranjena večja ali manjša nevarnost tovernega prometa, ki je obstojala pri prevozu z brodom. Mnogo ugodnejša bo prometna zveza z ostalim delom Slovenije in velike važnosti je ta pridobitev za zdravilišče Slatina Radenci in kopališče v Murski Soboti. Razvila se bo tudi važnejša trgovina, kar bo prebivalstvu posebno pa gostilničarjem in trgovcem obeh krajev v nemalo korist. — Če bi še dolnje Prekmurje dobilo most na Srednji Bistrici, bi bila zveza Prekmurja z ostalimi deli naše države ne samo zadovoljiva, temveč precej dobra. Zlasti tu bi bila potrebna boljša cesta in most, ker je dohod in dovoz ob malo bolj deževnem letnem času skoraj nemogoč, a promet je tu precej velik. Zato se tudi mi prebivalci Ravenske obračamo na merodajno oblast ter prosimo, da čim prej bo le mogoče ustrezne tudi našim prošnjam in željam.

ve upe, da bi užival vsaj enkrat, kako se čudi njegovim potvorbam širši in strokovno izobraženi svet.

Preiskava se je vlekla od maja do oktobra 1937.

Senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil Rupnika na obravnavi 1. in 4. oktobra 1937 za številne ponarejevalske grehe samo na šest let. Olajševalno je vplivala na izrek sodbe mojstrove visoka starost ter dejstvo, da države ni goljufal, ker je bil razkrinkan, prijet in predan roki pravice tik pred izdajo sicer natančno posrečenih potvorb.

Apelacijsko sodišče je potrđilo sodbo.

Dosedaj najspretnejši slovenski ponarejevalec Franc Rupnik prestaja v mariborski kaznilnici tretjo daljšo kazen, katere zaradi starostne oslabelosti najbrž ne bo zmogel in mu bo ugasnila smrt v ječi neugnano ponarejevalno strast, koje suženj je bil vso možko dobo.

★

Življenjski usodi Jurija Potočnika in Franca Rupnika sta si zelo podobni. Potočniku je že prerezala smrt pred več nego desetimi leti ponarejevalsko žilico, isto bo tudi z Rupnikom.

Ponarejevalec se spreobrne, kadar ga zvrnejo pogrebeci v grabo — groba!

(Konec)

leg palca s silo 3,1 do 6,1 kg. Pri otrocih pa so tudi drugi prsti precej močni. Iz tega lahko razumemo, zakaj otroci tako lahko stoje na prstih.

Z rokami je zadavil leva

Uprava Krügerjevega naravnega parka v Južni Afriki je prejela 250 funtov šterlingov, s katerimi naj bi se postavil spomenik možu, ki je z golimi rokami zadavil leva. Ta boj med možem in zverjo se je zgodil že pred 35 leti. Lev je takrat napadel gozdarja Wolhuterja, a je slabo naletel. Gozdar ga je premagal. Ker pa se je bilo bati, da ga bodo napadle še druge zveri, je splezal na neko drevo. To drevo naj bi sedaj ogradili in obesili nanj spominsko ploščo.

Širite „Slov. gospodarja“!